

Підприємництво та торгівля

УДК 658

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18279227>

**Підходи до управління витратами підприємства в умовах ресурсних
обмежень**

Шеховцова Вікторія Володимирівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри технологій та проектно-
аналітичних рішень,

Товариство з обмеженою відповідальністю "Технічний Університет "Метінвест
Політехніка",

вул. Південне шосе, 80. Запоріжжя, Україна, 69008,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2207-9317>

Пугачов Володимир Миколайович

кандидат економічних наук, доцент,

Відділ продовольства

Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки",

вул. Героїв Оборони, 10, Київ, Україна, 03127

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5456-5862>

Ясінецька Ірина Анатоліївна

доктор економічних наук, професор,

проректор з наукової роботи,

професор кафедри садово-паркового господарства, геодезії і землеустрою

Заклад вищої освіти "Подільський державний університет".

вул. Шевченка, 12. м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька обл., 32316,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2996-4394>

Прийнято: 02.01.2026 | Опубліковано: 17.01.2026

Анотація: Зважаючи на те, що наша держава перебуває в умовах воєнного стану, який веде за собою макроекономічну нестабільність та логістично-енергетичні виклики, виняткової актуальності набуває проблематика забезпечення можливості підприємств здійснювати ефективне управління витратами шляхом адаптації своєї діяльності до вимог сьогодення. Створення ефективної системи управління витратами вважається гарантією забезпечення високого рівня конкурентоздатності та прибутковості підприємств. Особливу увагу варто приділити малому бізнесу, який, з однієї сторони, показує високий рівень гнучкості та адаптації, а з іншої – переживає брак ресурсів та високі ризики. **Мета** полягає у систематизації підходів до управління витратами підприємства в умовах ресурсних обмежень. **Методологія дослідження** опирається на критичному аналізі наукової літератури, метод аналізу і синтезу, індукції та дедукції, порівняння, абстрагування та узагальнення. **Результати дослідження.** Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що здебільшого в основі звичних підходів до управління витратами лежать стандартизовані методи обліку, бюджетування та контролю, які, попри те, що покликані забезпечити певну стабільність, неодноразово нехтують змінами ринкового середовища, технологічного прогресу та високими вимогами до стратегії подальшого розвитку. Тому використання інноваційних підходів (автоматизації фінансового управління, впровадження аналітики великих масивів інформації, використання штучного інтелекту з метою прогнозування витрат та доходів, диджиталізація бізнес-процесів) набуває все більшої актуальності. Водночас на ефективність управлінських рішень у сфері управління витратами суттєво впливають особливості самого підприємства, приналежність його до тої чи іншої галузі, технологічний розвиток тощо. Крім того, впровадження сучасних підходів та методів управління витратами вимагає додаткових капіталовкладень, навчання персоналу та внесення змін до корпоративної культури, що, своєю

чергою, може призвести до появи певних ризиків та викликів. **Висновки.** Беручи до уваги динамічний розвиток ринкового середовища та систематичні зміни у сфері бізнесу, важливу роль відіграє ефективне управління витратами на підприємстві. Досліджуючи наявні підходи до управління витратами, можна дійти висновку, що гнучкість та поєднання кількох підходів є важливими складовими ефективного управління витратами. Звичні методи (бюджетування та моніторингу витрат) є необхідними складовими контролю, оскільки забезпечують інтегрований підхід до фінансового менеджменту. Загальною метою усіх розглянутих підходів в роботі є забезпечення стабільності розвитку підприємства за допомогою ефективного управління фінансовими ресурсами. Зважаючи на систематичні зміни в економіці, необхідно відзначити, що на даний час відсутній універсальний підхід. Тому адаптивність системи управління витратами дає можливість підприємству утримувати належний рівень конкурентоспроможності в сучасних динамічних умовах ведення бізнесу.

Тому, сучасні підприємства мають докладати чимало зусиль для удосконалення системи управління витратами. Перспективи подальших досліджень повинні включати розробку нової системи показників ефективності діяльності підприємства в умовах ресурсних обмежень, напрямів активного впровадження цифрових технологій, а також механізмів впливу ресурсних обмежень на структуру витрат.

Ключові слова: витрати підприємства, управління витратами, підходи до управління витратами, методи управління, ресурсні обмеження.

Approaches to managing enterprise costs under resource constraints

Shekhovtsova Viktoriia

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Digital Technologies
and Design and Analytical Solutions

Limited Liability Company “Technical University “Metinvest Polytechnic”,

Pivdenne shosse, 80, Zaporizhzhia, Ukraine, 69008

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2207-9317>

Volodymyr Pugachov

Docent, Candidate of Economic Sciences, the Food Department,

National Scientific Centre "Institute of Agrarian Economics",

10 Heroes of Defense Str., Kyiv, Ukraine, 03127

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5456-5862>

Yasinetska Iryna

Doctor of Economics, Professor,

Vice-Rector for Research Affairs,

Professor Department of Landscaping, Geodesy and Land Management,

Higher Educational Institution «Podillia State University»,

12, Shevchenko Str., Kamianets-Podilskyi, Khmelnytskyi region, Ukraine, 32316

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2996-4394>

Abstract: Given that our state is in a state of martial law, which entails macroeconomic instability and logistical and energy challenges, the issue of ensuring the ability of enterprises to effectively manage costs by adapting their activities to the requirements of the present day is of exceptional relevance. The creation of an effective cost management system is considered a guarantee of ensuring a high level of competitiveness and profitability of enterprises. Particular attention should be paid to

small businesses, which, on the one hand, show a high level of flexibility and adaptation, and on the other hand, experience a lack of resources and high risks.

Purpose. The purpose of the study is to systematize approaches to managing enterprise costs in conditions of resource constraints. **Methods.** The research methodology is based on a critical analysis of scientific literature, the method of analysis and synthesis, induction and deduction, comparison, abstraction and generalization. **Results.** The conducted research allows us to assert that for the most part, the basis of the usual approaches to cost management is standardized methods of accounting, budgeting and control, which, despite the fact that they are designed to provide a certain stability, repeatedly neglect changes in the market environment, technological progress and high requirements for the strategy of further development. Therefore, the use of innovative approaches (automation of financial management, implementation of analytics of large data sets, use of artificial intelligence to forecast costs and revenues, digitalization of business processes) is becoming increasingly relevant. At the same time, the effectiveness of management decisions in the field of cost management is significantly influenced by the characteristics of the enterprise itself, its affiliation to a particular industry, technological development, etc. In addition, the implementation of modern approaches and methods of cost management requires additional capital investments, personnel training and changes to corporate culture, which, in turn, can lead to the emergence of certain risks and challenges. **Conclusions.** Taking into account the dynamic development of the market environment and systematic changes in the business sphere, effective cost management at the enterprise plays an important role. Studying existing approaches to cost management, we can conclude that flexibility and a combination of several approaches are important components of effective cost management. Conventional methods (budgeting and cost monitoring) are necessary components of control, as they provide an integrated approach to financial management. The general goal of all considered approaches in the work is to ensure the stability of the enterprise's development through effective management of financial resources. Given the systematic changes in the economy, it should be noted that

currently there is no universal approach. Therefore, the adaptability of the cost management system allows the enterprise to maintain the proper level of competitiveness in modern dynamic business conditions. Therefore, modern enterprises must make a lot of efforts to improve the cost management system. Prospects for further research should include the development of a new system of indicators of the efficiency of the enterprise in conditions of resource constraints, directions for the active implementation of digital technologies, as well as mechanisms for the influence of resource constraints on the cost structure.

Keywords: enterprise costs, cost management, approaches to cost management, management methods, resource constraints.

Постановка проблеми На міру ефективності функціонування будь-якого підприємства в сучасних умовах значною мірою впливає ухвалення рішень щодо оптимізації витрат, оскільки вважається важливим чинником збереження конкурентоспроможності та забезпечення сталого розвитку. Витрати виступають необхідною передумовою діяльності підприємства, кількість яких істотно відбиваються на фінансових результатах. Управління витратами є процесом планомірної мінімізації витрат підприємства. Ключовим показником оптимізації є мінімальні витрати, що дозволяє підприємству одержувати певні конкурентні переваги, здійснювати ефективну цінову політику, розробляти виробничі програми, та, при різних умовах, досягати високої прибутковості. Проте, зменшення витрат – це доволі важливе завдання, проте не головна ціль управління витратами, оскільки подібна оптимізація може погіршувати якість продукції чи сервісного обслуговування, призводити до відмови від реалізації популярної продукції, якій притаманний високий рівень попиту та суттєвих обсягів витрат. Визначальна мета управління витратами підприємства полягає в одержанні чи покращенні конкурентних переваг, що дозволяє забезпечити ефективну діяльність. Через це, саме ринкова орієнтації має стимулювати введення сучасних технологій управління витратами, що сприятиме успішній

інтеграції у міжнародну економічну систему та забезпеченню вітчизняного управління інноваційними засобами дієвого функціонування підприємства.

Динамічний розвиток національної економіки, пов'язаний із наслідками глобальних енергетичних змін, нестачею людського капіталу та руйнуванням низки логістичних маршрутів, обумовлює необхідність переоцінки фундаментальних підходів до управління витратами підприємства. Тому, на нашу думку, в рамках даного дослідження доцільно систематизувати наявні підходи, які дають можливість ефективно управляти витратами в умовах ресурсних обмежень, з метою чіткого розуміння їхніх переваг та недоліків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дана проблематика набула широкого розповсюдження в наукових джерелах. Так, В. Вороніна, С. Кулакова, І. Маркіна, Т. Мірозоева, А. Піскун, М. Разно, А. Рудич, А. Ткаченко та О. Томашевська досліджували особливості функціонування системи управління витратами підприємств як необхідну передумову для ефективного використання їхніх ресурсів [1; 2; 3; 4]. М. Акулюшина, Н. Андрушкевич, М. Бердар, О. Гнатюк, О. Єременко, В. Захарченко, Л. Лінгур, І. Ляшко, Н. Польова, С. Сізова, С. Фімяр узагальнили розвиток методичних підходів до управління витратами підприємств відповідно до вимог сучасності, а також розкрили їх роль як важливого інструмента прогнозування та забезпечення конкурентоздатності [5; 6; 7; 8]. О. Велитченко, Ю. Костенко та Л. Кутідзе оцінили вплив інноваційних підходів до управління витратами на ефективність діяльності підприємств та розробили пропозиції для підвищення покращення даних процесів шляхом використання новітніх технологій [9]. Г. Чумак розглядала можливість використання функціонального підходу до управління витратами за видами діяльності підприємства [10].

Проводячи критичний аналіз масиву праць вище наведених науковців, можна зробити висновок, що управління витратами, на їх погляд, є багатоаспектним комплексом, що містить «прогнозування, планування, облік, контроль та оцінку дієвості». Загальною особливістю їхніх наукових праць є те,

що науковці зосереджуються на потребі комплексної взаємодії вище наведених функцій, що дозволить підприємствам досягти стабільності та конкурентних переваг. Відтак, в контексті новітньої фінансової кризи та потреби адаптації українського бізнесу до міжнародних вимог, варто відзначити, що нині існує гостра потреба значного удосконалення управління витратами, зокрема шляхом систематизації наявних підходів стосовно управління витратами.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри те, що вирішення даної проблематики є доволі популярним серед науковців, на даний час немає дослідження, яке згрупувало б усі наявні наукові підходи до управління витратами підприємства. Тому це обумовлює актуальність проведення даного дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розкриття основних підходів до управління витратами підприємства в умовах ресурсних обмежень. Завдання статті:

1. Розкрити сутність поняття управління витратами в контексті наявних ресурсних обмежень.
2. Систематизувати підходи до управління витратами підприємства в умовах ресурсних обмежень.

Виклад основного матеріалу дослідження. В сучасних умовах розвитку ринкового середовища, якому притаманна висока динамічність, посиленням конкурентної боротьби та ресурсні обмеження, витрати підприємства мають важливе значення, оскільки вважаються об'єктивним показником ефективності його функціонування. Вони віддзеркалюють рівень ефективності використання ресурсного потенціалу та лежать в основі для прийняття важливих управлінських рішень. В такому випадку управління витратами розглядається не тільки як функція обліку, але й як визначальний засіб забезпечення високого рівня конкурентоспроможності підприємства. Витрати підприємства є важливим еталоном оцінки фінансової стабільності та операційної рентабельності. Їхня оцінка дає можливість оперативно виявляти напрями зменшення собівартості

продукції, а також налагодити управлінсько-виробничий процес та цінову політику. В контексті чинних ресурсних обмеженнях, спроможність підприємства контролювати власні витрати виступає важливим фактором виживання та розвитку на ринку.

В процесі формування системи управління витратами підприємства в умовах ресурсних обмежень необхідно дотримуватися цілої низки принципів, які спрямовані на забезпечення її ефективності, стратегічної відповідності та адаптивності. Науковці розглядають систему управління витратами як інтегрованої системи методів та інструментів, покликаних забезпечити облік, аналіз та контроль витрат згідно із загальною стратегією підприємства. При цьому системність передбачає, що всі складові системи управління витратами мають бути узгодженими та спрямовуватися на досягнення чітко визначених стратегічних цілей. Це включає формування комплексної системи управлінського моніторингу, що забезпечує прозору співпрацю між підрозділами підприємства.

Слушно зазначають науковці С. А. Назаренко та М. О. Фейш, що дієве управління витратами не слід вважати статичним поняттям, а, навпаки, динамічним та безперервним процесом, який потребує систематичного аналізу, адаптації та модернізації. Підприємство, в процесі забезпечення раціонального використання власних ресурсів, повинне користуватися поєднанням різних підходів відповідно до власних особливих потреб, стратегій та ринкових змін [11]. Тому головною метою управління витратами в умовах ресурсних обмежень є передусім не чітке визначення собівартості продукції, а виявлення системи її формування, можливостей для економії та оперативного втручання у роботу підприємства при виявленні відхилень від бажаного стану [12].

Управління витратами в умовах ресурсних обмежень, що пов'язано з впровадженням воєнного стану в нашій державі, є невід'ємним елементом роботи вітчизняних підприємств. Військові дії внесли суттєві зміни у економічне середовище, зокрема зруйнували логістику, порушили постачання необхідних

ресурсів, зменшили рівень платоспроможного попиту, а також призвели до різкого зростання енергетично-транспортних витрат. В подібних умовах підприємства докладають чимало зусиль для пошуку способів не лише максимізації прибутку, а й забезпечення свого розвитку, що можливе тільки при раціональному використанні і так обмежених ресурсів. Тому, зважаючи на це, можна стверджувати, що управління витратами в умовах воєнного стану виступає складним процесом, що потребує специфічного підходу та адаптації усіх існуючих методів управління витратами до вимог сучасності. Звичні методи управління витратами спрямовані на зіставлення із наперед визначеними стандартами, а також на виявлення відхилень та їх усунення в найближчій перспективі. Головною метою подібних підходів є не тільки мінімізація витрат, але й недопущення їх збільшення. Попри те, що такий підхід є доволі ефективним у стабільних умовах, сучасне динамічне середовище з посиленою конкуренцією та блискавичним розвитком інновацій, відображає зниження його результативності. Через це звичні методи неодноразово виявляються суперечливим з існуючими викликами економіки [13, с. 157].

Беручи до уваги ресурсні обмеження, з якими стикається кожне підприємство, управління витратами слід вважати своєрідною стратегією подальшого виживання. В основі такого управління за таких умов лежить маневровість. В той самий час головне завдання управління витратами полягає у забезпеченні безперебійності ведення бізнесу шляхом зосередження обмежених ресурсів на найприбутковіших напрямках діяльності. Значення підходів до управління витратами в умовах ресурсних обмежень передбачає цілеспрямоване формування та мінімізацію витрат на будь-яких стадіях життєвого циклу продукції, шляхом використання системного, адаптивного та процесного підходів, з метою підвищити ефективність шляхом здійснення контролю, прогнозування та стимулювання їх мінімізації, зосереджуючись на раціональному використанні ресурсів замість зростання обсягів виробництва чи реалізації продукції.

Отже, погоджуємося з науковцями, що на даний час підходи до управління витратами мають відповідати викликам сучасності. В наукових джерелах існує ціла низка підходів до управління витратами, які варто систематизувати із врахування ресурсних обмежень, див. рис. 1. Розглянемо їх детальніше.

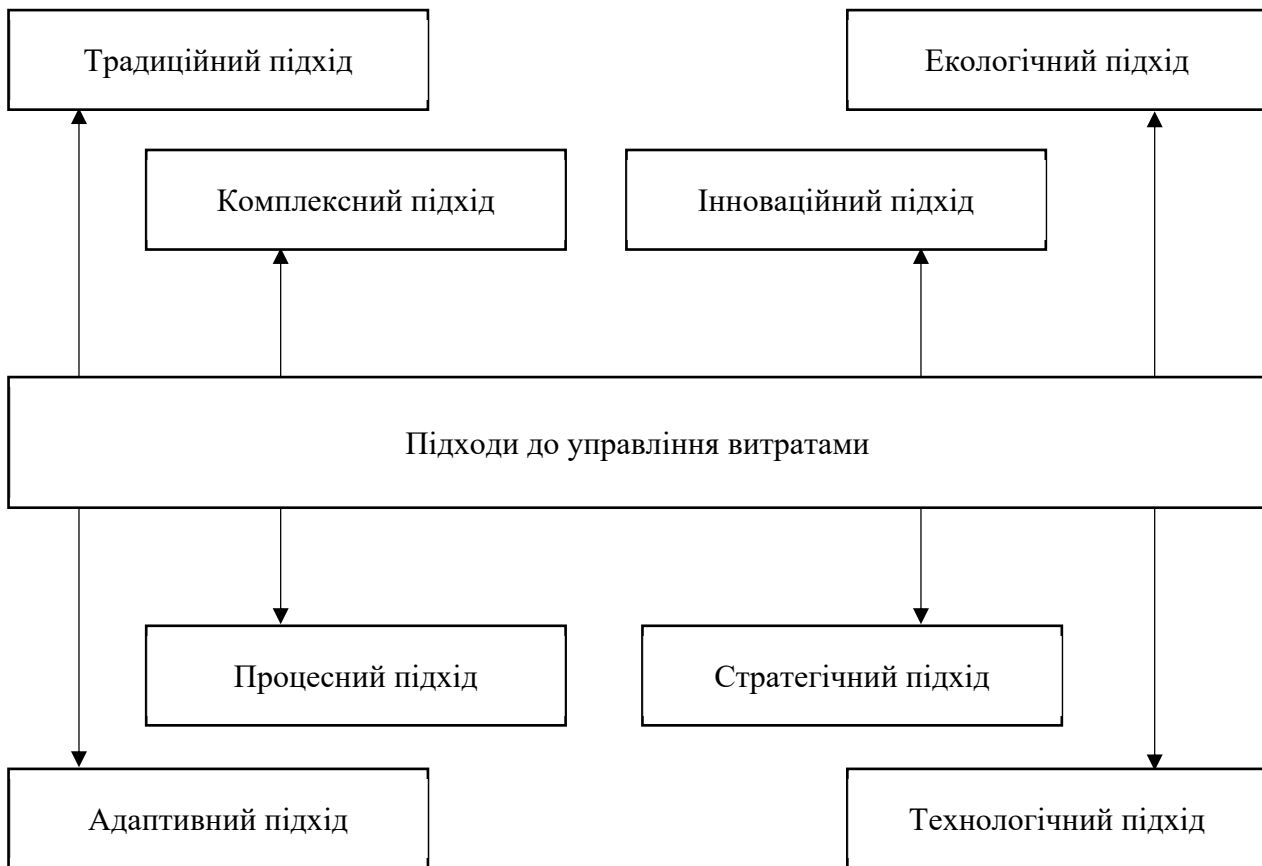

Рис. 1. Систематизація підходів до управління витратами підприємства в умовах ресурсних обмежень*

* Джерело: власна розробка авторів

В основі *традиційного підходу* лежить планування та контроль за витратами. Даний підхід є більш-менш простий у використанні та спрямований на забезпечення певного рівня контролю за витратами. Водночас він повинен забезпечити певну стабільність витрат, адже планування витрат здійснюється завчасно; сприяти цільовому використанню коштів, адже контролю та коригування витрат здійснюється згідно із планом; забезпечити прозорість витрат, оскільки їх планування та контроль здійснюється на основі чітко визначених показників. Однак існують випадки, коли традиційний підхід є

недостатньо гнучким, адже планування витрат здійснюється завчасно та можуть не відобразити усі ринкові чи стратегічні зміни.

Комплексний підхід до управління витратами вважається інтегрованою системою, яка містить фінансово-стратегічні та технологічні аспекти. Використання даного підходу дає можливість кожному підрозділу підприємства усвідомити власний внесок у загальний результат діяльності. Крім цього, перевагами комплексного підходу є здатність оперативно змінювати структуру витрат відповідно до ресурсних обмежень чи змін попиту, а також мінімізація ризиків прихованих витрат і нераціонального використання бюджетних коштів. При цьому, варто зазначити, що головним недоліком даного підходу є надзвичайна складність та значний вплив людського фактора на систему управління витратами.

Інноваційний підхід передбачає використання новітніх технологій та аналітичних інструментів з метою забезпечення ефективного використання ресурсного потенціалу та досягнення високого рівня конкурентоспроможності. Водночас інноваційні технології разом з аналітикою дають можливість підприємствам чітко усвідомити величину власних витрат та виявляти можливості для їх мінімізації. Перевагою даного підходу є те, що він дає можливість підприємствам бути на крок попереду від своїх конкурентів шляхом оперативності та гнучкості в процесі розв'язання стратегічних задач. Однак інноваційний підхід до управління витратами потребує внесення змін до організаційної культури, яка має спрямовуватися на суттєві інвестиції та підвищення кваліфікації кадрів.

Відповідно до *стратегічного підходу*, витрати вважаються своєрідними інвестиціями, які сприяють отриманню конкурентних переваг. Даний підхід допомагає підприємствам максимізувати: рівень конкурентоспроможності шляхом мінімізації витрат, покращення якості продукції та рентабельності; прибутковість внаслідок мінімізації витрат чи підвищення цін; стабільність своєї діяльності шляхом мінімізації ризику від форс-мажорних змін. Стратегічний

підхід до управління витратами має більш складний характер порівняно з традиційним підходом, адже потребує оцінки витрат відповідно до стратегії підприємства.

Згідно з *екологічним підходом*, витрати на охорону навколишнього середовища вважаються складовою загального обсягу витрат підприємства в контексті стратегії сталого розвитку. Використовуючи даний підхід, підприємства можуть мінімізувати власний вплив на навколишнє середовище, що відіграє важливу роль для забезпечення екологічної стійкості. Своєю чергою, впровадження практики «екологізації» може зменшувати витрати на охорону навколишнього середовища, а також підвищувати ефективність використання ресурсів. Це може мати сприятливий вплив на фінансові результати та репутацію підприємства в цілому. Недоліком використання даного підходу є складність для впровадження, адже він потребує внесення змін в організаційній культурі та бізнес-процесах, додаткових витрат на обладнання, сировину, енергію та інші ресурси [14].

Процесний підхід розглядає управління витратами в якості систему взаємопов'язаних етапів – від діагностики до оцінювання результатів. Така система доводить, що тільки комплексність методик сприяє досягненню системного ефекту та перетворенню управління витратами на ефективний засіб підвищення конкурентоздатності підприємства [15]. Сутність даного підходу криється в тому, що коригування витрат в одному підрозділі підприємства неминуче позначається на собівартості у всіх інших підрозділах.

Адаптивний підхід переконує про відсутність єдиного оптимального методу управління витратами підприємства. Даний підхід передбачає, що на вибір того чи іншого методу управління витратами впливають певні зовнішні обмеження (зокрема, енергоефективна стратегія відрізняється від стратегії формування кадрового резерву). Згідно з даним підходом, менеджери мають можливість на власний розсуд перерозподіляти ресурси в межах своїх підрозділів. Проте, адаптивному підходу до управління витратами в умовах ресурсних обмежень

притаманні ризики «хаотичних» витрат. Водночас використання даного підходу потребує високого кваліфікаційного рівня працівників підприємства, а також технологій для оперативного збору необхідної інформації.

Технологічний підхід передбачає дослідження витрат, в основі якого лежать масиви даних (Big Data) і штучний інтелект. Використання даного підходу дозволяє перейти від аналізу минулих витрат до прогнозного моделювання витрат. Серед головних недоліків використання даного підходу варто виокремити високий рівень кібернетичної вразливості, необхідність безперервного живлення та значних інвестицій.

Отже, на нашу думку, необхідно навести основні переваги та недоліки кожного з підходів у табл. 1.

Таблиця 1

Переваги та недоліки підходів до управління витратами підприємства в умовах ресурсних обмежень*

Підхід	Переваги	Недоліки
Традиційний	Простота Мінімальні витрати на впровадження	Не достатньо гнучкий Високий рівень бюрократизму Викривлення собівартості
Комплексний	Точність Гнучкість	Дорога вартість Технологічно перевантажений Великий вплив людського фактора
Інноваційний	Оперативність Точність прогнозування Оптимізація ресурсних обмежень	Дорога вартість Брак спеціалістів Кібернетичні ризики
Стратегічний	Клієнторієнтований Мінімізація стратегічних ризиків Сприяння інноваціям	Складність використання Високий рівень похибки в прогнозах Складність оцінки ефективності
Екологічний	Довготривала економія ресурсів Уникнення сплати податків Максимальна лояльність клієнтів	Високі капіталовкладення Складність звітності
Процесний	Об'єктивність оцінки мотивації персоналу Висока точність розрахунків	Складність використання Дорога вартість
Адаптивний	Оперативність Високий рівень релевантності сучасним умовам	Високі технологічні вимоги Складність прогнозування Ризик корупції

Технологічний	Точність та прозорість Оптимізація ресурсних обмежень	Кібернетичні ризики Брак спеціалістів Дорога вартість Технологічно перевантажений
---------------	---	--

* Джерело: власна розробка авторів

Зважаючи на визначені нами вище переваги та недоліки можна стверджувати, що нині відсутній універсальний підхід до управління витратами. Тому при виборі того чи іншого підходу необхідно враховувати стратегічні цілі підприємства та обмеженість його ресурсів.

Висновки. Таким чином, беручи до уваги все вище наведене, можна дійти висновку, що в процесі проведення систематизації підходів до управління витратами підприємства в умовах ресурсних обмежень можна помітити, що традиційні підходи вимагають докорінної переоцінки. Так, сьогодні комплексний та адаптивний підходи вважаються найбільш ефективними. Вони дають можливість підприємствам вважати свої витрати гнучким інструментом реагування на ресурсні обмеження. Водночас технологічний підхід повинен лежати в основі новітньої системи управління. Даний підхід сприяє переходу від фіксації збитків до їх превентивного попередження. Своєю чергою, процесний підхід визначає необхідність притягнення інвестицій в автоматизацію процесів, особливо в контексті «кадрового голоду». Це дає можливість мінімізувати витрати на оплату праці з одночасним підвищенням продуктивності людського потенціалу.

Отже, можна стверджувати, що новітня система управління повинна опиратися на поєднання процесної чіткості, цифрового аналізу даних та стратегічного резервування. Лише за допомогою такого інтегрованого підходу можна забезпечити ефективність операційної діяльності та довготривалу конкурентоспроможність підприємства у динамічних умовах сучасності.

Подальші дослідження даної проблематики мають спрямовуватися на розробку нової системи показників ефективності діяльності підприємства в умовах ресурсних обмежень, напрямів активного впровадження цифрових технологій, а також механізмів впливу ресурсних обмежень на структуру витрат.

Це дасть можливість створити стійкіші та адаптивніші системи управління витратами відповідно до вимог сучасності, що, і собі, зміцнить потенціал підприємства та сприятиме отриманню додаткових конкурентних переваг в процесі виходу на міжнародний ринковий простір.

Список використаних джерел

1. Маркіна І. А., Вороніна В. Л., Рудич А. І. Теоретичні основи управління витратами підприємства. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2020. № 4(115). С. 140-147. DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2020-4-24>.
2. Мірозоева Т. В., Томашевська О. А. Управління витратами підприємства в системі мінімізації ризиків господарської діяльності. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-69>.
3. Піскун А. В. Теоретичний аспект управління витратами підприємства. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2020. № 4. С. 55-59. DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2020-70-9>.
4. Кулакова С., Ткаченко А., Разно М. Сучасні аспекти управління витратами українських підприємств. *Фінансово-кредитні системи: перспективи розвитку*. 2023. № 1 (8). С. 40-48. DOI: <https://doi.org/10.26565/2786-4995-2023-1-05>.
5. Ляшко І. І., Єременко О. М. Дослідження методів управління витратами на сучасних підприємствах. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Вип. 4 (04). С. 163-166.
6. Захарченко В., Акулюшина М., Лінгур Л. Моделювання процесів управління витратами підприємства в умовах невизначеності. *Економіка та суспільство*. 2024. № 64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-2>.
7. Фімяр С. В., Польова Н. М., Андрушкевич Н. В., Гнатюк О. П. Методичні підходи до управління витратами як інструмент планування та

забезпечення конкурентоспроможності. *Економіка і регіон*. 2025. № 3(98). С. 170-176. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2025.3\(98\).3914](https://doi.org/10.26906/EiR.2025.3(98).3914).

8. Сізова С. А., Бердар М. М. Сучасні методи управління витратами підприємств в умовах нестабільного середовища. *Universum*. 2025. № 17. С. 7-14.

9. Велитченко О. А., Костенко Ю. О., Кутідзе Л. С. Вплив інноваційних підходів управління витратами на прибутковість підприємств. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15128494>.

10. Чумак Г. Управління витратами підприємства: функціональний аспект. *Modeling the development of the economic system*. 2022. № 4. С. 160-165. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-6-21>.

11. Назаренко С. А., Фейш М. О. Підходи до формування системи управління витратами на підприємстві. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск 57. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-40>.

12. Захарченко В. І., Акулюшина М. О., Лінгур Л. М. Моделювання процесів управління витратами в умовах нестабільності. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск 64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-2>.

13. Бондар Д. С., Радько В. М., Мацюра С. І. Управління витратами промислових підприємств в умовах повоєнної відбудови. *Економічний простір*. 2025. № 197. С. 154-158. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.197.154-158>.

14. Кузнецова І. О., Балабаш О. С. Сучасні технології управління: монографія. Харків: «Діса плюс», 2023. 320 с.

15. Котельникова Ю., Чумак Г., Ворошилова О. Управління витратами в умовах цифрової економіки: сучасні моделі та інструменти оптимізації. *Економіка та суспільство*. 2025. № 73. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-44>